

Bolagisering plan- och markverksamhet

Arboga kommun
November 2023

Arboga kommun

Leverans endast per e-post

Mathias Westergaard-Nielsen

Director

T: +46 (0)72 880 95 18

mathias.westergaard-nielsen@pwc.com

Charlie Winde

Senior Manager

T: +46 (0)72 995 26 75

charlie.lindstroem@pwc.com

Malin Levén

Manager

T: +46 (0)709-291073

malin.leven@pwc.com

Vi avger härmed vår rapport avseende frågor angående bolagisering av plan- och markverksamhet i Arboga kommun. Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB:s ("nedan PwC") ansvar gentemot er regleras i uppdragsavtalet mellan oss.

Rapporten och våra kommentarer har baserats på PwC:s uppfattning om den riktiga tolkningen av lagar, föreskrifter, rättspraxis och andra uttalanden till vägledning för rättstillämpningen som var kända för oss vid tidpunkten för upprättandet av denna rapport. Därefter genomförda förändringar av lagar, föreskrifter, rättspraxis och andra uttalanden till vägledning för rättstillämpningen har inte beaktats.

Rapporten är skriven för att tillgodose ert specifika behov och ändamål. Andra eventuella läsare av rapporten än företrädare för er kan därför inte förlita sig på innehållet i rapporten för sina ändamål och ska vara införstådd med att PwC inte accepterar någon form av ansvar eller skadeståndsskyldighet gentemot utomstående som tar del av rapporten.

Med vänliga hälsningar,

PwC

1

Inledning

Bakgrund

- Arboga kommuns helägda bolag Arboga kommunal teknik AB, org nr 559210-6446 (AKTAB) har till föremål för sin verksamhet att inom Arboga kommun förvalta och bedriva drift av kommunens fastigheter, mark- och infrastruktur samt andra servicetjänster till kommunens verksamheter. Bolaget ansvarar också för utredning, projektering, projektledning, samhällsbyggnadsuppdrag och utförande av investerings- och exploateringsprojekt, och annan därmed förenlig verksamhet.
- Kommunstyrelseförvaltningen inom Arboga kommun ansvarar bland annat för enheten Samhällsbyggnad. Enhetens uppgifter är att arbeta med strategisk samhällsbyggnad, fysisk planering och övergripande frågor som rör den fysiska miljön. Enheten förbereder Arboga för kommande behov inom till exempel bebyggelseutveckling och övergripande infrastruktur. Enheten ansvarar också för köp och försäljning av mark, markupplåtelse, ärenden som handlar om kartor och geografiska informationssystem, även kallat GIS och nybyggnadskartor som används som underlag när man ansöker om bygglov.
- PwC:s uppdrag är att utreda möjligheterna att bolagisera de uppgifter som är knutna till strategisk samhällsbyggnad, fysisk planering och övergripande frågor som rör den fysiska miljön. PwC har också fått i uppdrag att utreda hur den tekniska chefens beställaruppdrag bör utformas.

2

Rättsliga utgångspunkter

Översiktsplaner

Kap 3 PBL

Beslut om översiktsplan tas av kommunfullmäktige

- I 3 kap. 1 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, anges att varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen.
  - Alla kommuner måste ha en aktuell kommunomfattande översiktsplan. Översiktsplanen och dess underlag har stor betydelse som information till myndigheter och enskilda om vilka olika intressen och anspråk som riktas mot ett område. Ställningstagandena i översiktsplanen ger främst besked om kommunens syn på den långsiktigt mest lämpade användningen av mark- och vattenområden med hänsyn till olika allmänna intressen.
  - Kommunen ska samråda med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs samt ge kommunens medlemmar, de andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet.
- Översiktsplanen är inte bindande, men har vägledande betydelse för efterföljande rättsverkande beslut, t.ex. beslut rörande detaljplan, områdesbestämmelser, förhandsbesked och bygglov.
  - I 3 kap. 19 § PBL anges att kommunfullmäktige beslutar i frågor om antagande av översiktsplan.
  - Beslut om översiktsplanen ska alltså fattas av kommunens högsta beslutande organ, kommunfullmäktige. Det finns därmed inte någon möjlighet att delegera denna befogenhet till annat kommunalt organ eller bolag. Den interna arbetsfördelningen i kommunen när det gäller behandlingen i övrigt av frågor om översiktsplan har lämnats oreglerad.

Detaljplaner

Kap 5 PBL

Planbesked ska lämnas av kommunen

- I 5 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, anges att på begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen i ett planbesked redovisa sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning.
- Lagstiftaren har i förarbetena till lagen ansett att det är olämpligt att i författningstexten lägga fast vilket organ som ska ta ställning till en begäran (se prop. 2009/10:170 s. 229). Kommunen bör i stället ges frihet att välja lämplig beslutsnivå. För en övervägande del av planinitiativen är det förmodligen lämpligt att beslutet tas av kommunstyrelsen eller den nämnd som bereder planarbetet. I sådana fall finns realistiska möjligheter att klara tidsfristen inom fyra månader från den dag som ansökan kom in till nämnden.

Detta utesluter inte att det kan finnas skäl att beslut om planbesked tas av kommunfullmäktige, t.ex. i fråga om principiellt viktiga planinitiativ som, om de fullföljs genom en detaljplan och genomförs, kan komma att innebära stora och långsiktiga åtaganden för kommunen

- Vidare har lagstiftaren uttryckt att beslut om planbesked också bör kunna fattas av en tjänsteman efter delegation (se prop. 2009/10:170 s. 229). Detta kan vara lämpligt exempelvis för planinitiativ som avser små åtgärder som endast kräver en liten ändring av gällande detaljplan eller områdesbestämmelser och utan svårighet kan bedömas mot bakgrund av en aktuell översiktsplan eller andra, inom kommunen, redan utarbetade riktlinjer för planläggningsarbetet.

Detaljplaner

Kap 5 PBL

Beslut att anta detaljplaner och områdesbestämmelser kan inte vidaredelegeras till ett bolag

- I 5 kap. 27 § PBL anges att en detaljplan ska antas av kommunfullmäktige, men fullmäktige får uppdra åt kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden att anta en plan som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- I 5 kap. 27 § PBL andra stycket följer att kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden inte får delegera ett uppdrag att anta detaljplan.
- Av 5 kap. 39 § PBL framgår att förfarandet för områdesbestämmelser är i stort sett identiskt med vad som gäller för detaljplaner. I fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska kommunen tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan med vissa undantag.

Detaljplaneprocessen

- Detaljplaneprocessen påbörjas ofta genom ett formellt beslut från byggnadsnämnd eller liknande varigenom nämnden uppdrar åt tjänstemannaorganisationen att ta fram ett förslag till detaljplan. Något krav på att det ska fattas ett formellt beslut finns dock inte. Om planläggningen påbörjas utan ett formellt beslut, börjar processen när kommunens planhandläggare i praktiken börjar arbeta med att ta fram planförslaget eller det underlag som behövs för planläggningen (jfr prop. 1985/86:1 s. 734). När kommunen påbörjar planarbetet upprättas normalt ett planärende i byggnadsnämndens diarium.

Detaljplaner

Kap 5 PBL

Underlag till detaljplaner och områdesbestämmelser får tas fram av annan

- I 5 kap. 8 § PBL anges att i arbetet med att ta fram en detaljplan ska det, om det inte är uppenbart onödigt, finnas en eller flera kartor som är lämpliga för ändamålet (grundkartor) och en fastighetsförteckning. Vidare ska det planeringsunderlag som behövs finnas. Underlagen får tas fram av kommunen eller av annan.
- Bestämmelsen påverkar inte kommunens yttersta ansvar för att underlaget ska ge en korrekt och tillförlitlig bild av planeringsförutsättningarna; kommunen måste alltså säkerställa kvaliteten på underlagen, oavsett om den eller någon annan tagit fram underlagen i fråga. Om underlag tagits fram av enskild ska det också redovisas i planbeskrivningen, se 4 kap. 33 § PBL (se vidare prop. 2020/21:131 s. 52 ff. och 84).
- Det är i praktiken vanligt att enskilda tar fram planeringsunderlag, framför allt när det handlar om att utreda de platsspecifika förutsättningarna. Underlaget kan tas fram av en enskild eller av dennes konsulter. Det kan även handla om t.ex. miljöorganisationer, hembygdsföreningar och vattenvårdsförbund (se prop. 2020/21:131 s. 54).
- Redovisningsskyldigheten enligt 4 kap. 33 § PBL gäller dock endast om underlag har tagits fram av någon enskild. Med enskild avses i detta sammanhang bl.a. en fastighetsägare, byggherre eller annan planintressent, men också t.ex. en konsult som på uppdrag av någon enskild har tagit fram ett underlag. Det kan även handla om konsulter som på uppdrag av kommunen tar fram ett underlag. Det gäller alltså oavsett om en enskild på grund av t.ex. ett exploateringsavtal är den som i praktiken bekostar konsultens arbete eller om planläggningen sker i kommunens egen regi.

Bedömning av
möjligheterna och
förutsättningarna för att
bolagisera plan- och
markverksamheten

Bedömning 1 av 3

- Som framgått ovan finns det ingen möjlighet att delegera antagandet av detaljplaner och områdesbestämmelser till ett bolag. Även beslut om planbesked bör fattas inom kommunen. Vidare är kommunen ansvarig för handläggningen av att ta fram förslag till detaljplaner och områdesbestämmelser. Det finns däremot inget krav att kommunen ska ta fram underlag till detaljplan och områdesbestämmelser, denna uppgift kan således läggas på annan.
- Som anges ovan i rapporten ska en översiktsplan tas av kommunfullmäktige. Det finns med andra ord inte någon möjlighet att delegera antagande av översiktsplaner till ett bolag. Om det är möjligt att, på samma sätt vad gäller underlag för detaljplaner, låta någon annan än kommunen ta fram underlag till översiktsplaner är mer osäkert. Det saknas bestämmelser rörande detta i PBL. Med hänsyn till att PBL inte, till skillnad från vad som gäller för framtagande av underlag till detaljplaner, särskilt reglerar att annan än kommunen får ta fram underlag bör detta tas i beaktande när kommunen beslutar om vilken verksamhet som ska gå över till AKTAB. I det fall kommunen beslutar om att lägga över uppgiften om att ta fram underlag till översiktsplan på AKTAB bör kommunen vara medveten om att det finns viss osäkerhet på området.

- De arbetsuppgifter som innebär framtagande av underlag till detaljplaner och, i den mån kommunen beslutar det, även underlag till översiktsplaner kan uppdras till ett bolag att utföra.

Den verksamhet som AKTAB bedriver, det vill säga, utredning, projektering, projektledning, samhällsbyggnadsuppdrag och utförande av investerings- och exploateringsprojekt, och annan därmed förenlig verksamhet kan anses ha en nära koppling och flertal beröringspunkter med framtagande av underlag till detaljplaner och översiktsplaner. Att samla AKTAB:s nuvarande verksamhet med den verksamhet som omfattar framtagande av underlag till detaljplaner och översiktsplaner kan innebära ett effektivare arbetssätt för de båda verksamheterna då de kommer varandra närmare genom att de bedrivs i ett och samma bolag.

Bedömning 2 av 3

- En bolagisering skulle medföra ett behov av gränsdragning mellan bolaget och förvaltningen. I och med att kommunen behåller det yttersta ansvaret under detaljplaneprocessen så kommer handläggning av ärendet hanteras av förvaltningen i första hand. Exempelvis ska kommunen under detaljplaneprocessen samråda med fastighetsägare, hyresgäster som berörs av förslaget, länsstyrelsen, kommunala myndigheter och andra. Lagstiftningen varken tillåter eller förbjuder delegation av samrådet eller andra steg i detaljplaneprocessen, men det är tveksamt om det går att delegera sådana handläggningsåtgärder i ett ärende som innefattar myndighetsutövning.

Även processen kring antagande av översiktsplaner medför behov av gränsdragning mellan bolaget och förvaltningen då översiktsplaner enbart kan antas av kommunfullmäktige. Processen med att ta fram underlaget skulle kunna ske inom AKTAB:s verksamhet men att skriva fram ett ärende avseende antagande av översiktsplanen åligger kommunen. Vad gäller samråd inför antagande av översiktsplan ska kommunen samråda kring sitt förslag till översiktsplan. Precis som ärendehantering bör leas av kommunen så bör även samråd leas av kommunen.

- En annan gränsdragningsfråga som uppstår är att den tekniske chefen kommer att inneha dubbla uppdrag om han också är VD i AKTAB. Här ställs krav på att renodla respektive roll för att undvika att det dubbla engagemanget påverka förtroendet för processen.

Exempelvis skulle en enskild som har ansökt om en ny eller ändring av detaljplan kunna ifrågasätta varför dennes ansökan avslagits medan det kommunala bolagets ansökan har beviljats. För att undvika detta och upprätthålla transparensen i ärendehantering och beslutsfattandet är det nödvändigt att politiken i kommunen fattar besluten istället för förvaltningen.

- Mot denna bakgrund skulle ett möjligt upplägg för bolagiseringen vara att kommunen agerar beställare av underlag i framtagandet av detaljplaner och områdesbestämmelser samt översiktsplaner och AKTAB agerar uppdragstagare. Genom driftavtal anlitar kommunen således AKTAB som konsult för att ta fram grundkartor, fastighetsförteckningar och planeringsunderlag samt de underlag som en detaljplan eller översiktsplan kräver.

Bedömning 3 av 3

- Även om AKTAB är ett helägt kommunalt bolag är det möjligt att bolaget kan komma att betraktas som enskild i det här sammanhanget. Vid en bolagisering av de verksamheter som rör detalj - och översiktsplan kan det därför bli nödvändigt att redovisa underlag som har tagits fram av AKTAB i planbeskrivningarna samt redovisning av de underlag som tagits fram av AKTAB för översiktsplan.
- En enskilds ansökan om planbesked eller ny detaljplan alternativt detaljplaneändring bör hanteras på samma sätt. Ansökan inkommer till kommunen som därefter lämnar planbesked. Om kommunen lämnar besked om att ny detaljplan alternativt befintlig detaljplan ska ändras påbörjar kommunen ett ärende. Arbetet med att ta fram underlag kan därefter lämnas över till den enskilde om den så vill eller till bolaget.
- Kommunen blir då en beställarfunktion, men också den instans som tar de officiella besluten om att lämna planbesked, påbörja planarbete, hålla samråd samt besluta om att anta detaljplanen samt beslut om att anta ny översiktsplan eller fördjupad översiktsplan..
- AKTAB blir en utförarorganisation till kommunen som tar fram underlag och plankartor och andra handlingar som krävs för detaljplanen samt underlag till översiktsplan.
- Den bedömning vi gör här avseende organisatoriska aspekter avseende detaljplanearbetet gäller också för framtagandet av ny översiktsplan eller fördjupad översiktsplan.
- Om detta tillämpas strikt torde det inte uppstå några problem med den tekniska chefens dubbla engagemang. Det innebär att kommunen hanterar ansökningar från både AKTAB och enskilda medan AKTAB enbart tar fram handlingar utifrån de uppdrag som kommunen beställer. Då beslut om att påbörja planarbete och planbesked samt antagande av översiktsplan tas av politiken i kommunen och inte av förvaltningen eller AKTAB torde det inte uppstå någon intressekonflikt.

Kommunens beställarfunktion

Utformningen av kommunens beställarfunktion

- Kommunen, AKTAB och enskilda kan ansöka om nya eller ändringar av befintliga detaljplaner och områdesbestämmelser. Kommunen har i sin uppdragsbeskrivning inte lyft denna situation, men vi kommer ändå lämna kommentarer utifrån ett helhetsperspektiv i vårt PM.
- Arbetet med detaljplaner påbörjas som ovan nämnt oftast med ett beslut i byggnadsnämnd eller motsvarande om att en detaljplan ska upprättas eller ändras. Sådana beslut bör även fortsättningsvis tas av politiken i kommunen då det innebär att ärendet om ny eller ändring av detaljplan startar som ett ärende och tas upp i kommunens ärendesystem. Därefter kan kommunstyrelsen eller byggnadsnämnd ge bolaget i uppdrag att hämta in underlag och arbeta fram detaljplanehandlingar. Sedan utlyser kommunen samråd, för en dialog med berörda och beslutar slutligen om antagande av detaljplanerna.
- En enskilds ansökan bör hanteras på samma sätt. Ansökan inkommer till kommunen som därefter lämnar planbesked. Om kommunen lämnar besked om att ny detaljplan alternativt befintlig detaljplan ska ändras påbörjar kommunen ett ärende. Arbetet med att ta fram underlag kan därefter lämnas över till den enskilde om den så vill eller så kan kommunen lämna över uppdraget att ta fram underlag till AKTAB.
- Kommunen blir då en beställarfunktion, men också den instans som tar de officiella besluten om att lämna planbesked, påbörja planarbete, hålla samråd samt besluta om att anta detaljplanen. Detsamma gäller i det fall kommunen ska anta en ny översiktsplan eller en fördjupad översiktsplan.
- Bolaget blir enbart en utförarorganisation som tar fram underlag och plankartor och andra handlingar som krävs för detaljplanen eller översiktsplanen.
- Om detta tillämpas strikt torde det inte uppstå några problem med den tekniska chefens dubbla engagemang. Det innebär att kommunen hanterar ansökningar från både AKTAB och enskilda. Då beslut om att påbörja planarbete och planbesked tas av politiken i kommunen och inte av förvaltningen eller AKTAB torde det inte uppstå någon intressekonflikt.

Sammanfattning

- Möjligheterna att bedriva plan- och markverksamheten i bolagsform gäller för att ta fram underlag i detaljplaneprocessen. Motsvarande gäller även för processen för områdesbestämmelser. Däremot är det inte möjligt att delegera beslut om att anta detaljplaner och områdesbestämmelser eller ge planbesked. Vidare är kommunen fortsatt ansvarig för handläggningen av att ta fram förslag till detaljplaner och områdesbestämmelser och ansvarar därmed även för underlag som har tagits fram av någon annan.
- Även processen för att ta fram översiktsplaner är begränsad då beslut om översiktsplan ska tas av kommunfullmäktige samt att det saknas bestämmelser i PBL om att låta någon annan än kommunen att ta fram underlag till översiktsplan.
- När det kommer till utformningen av kommunens beställarfunktion är det viktigt att se till att det är politiken i kommunen som fattar de formella besluten för att undvika problematiken kring den tekniska chefens dubbla engagemang. Detta medför också ökad transparens och en tydligare gränsdragning mellan förvaltningen och bolaget, vilket kan bidra till att stärka förtroendet för kommunen genom att kunna uppvisa en korrekt och lämplig hantering av ärendena.
- Slutligen kan det vara värt att nämna att det för närvarande pågår diskussioner kring om tecknande av markanvisnings- och exploateringsavtal ska anses utgöra myndighetsutövning eller inte. Vid en bolagisering kan det finnas ett intresse från kommunen att låta bolaget upprätta sådana avtal, men det finns alltså risker med ett sådant upplägg i dagsläget. En förutsättning för detta är också att markinnehavet övergår till bolaget, vilket medför att även skatterättsliga aspekter behöver beaktas.
- PwC bistår gärna med en grundligare utredning av frågan om markanvisnings- och exploateringsavtal ska anses utgöra myndighetsutövning eller inte.

Möjlig utformning beställar-/ utförarorganisation

Beställar-/utförarförhållande

Ovan har det klargjorts att det är möjligt att genomföra en bolagisering enligt önskad målbild under förutsättning att myndighetsutövningen hanteras i kommunen. Det har också klargjorts att det är möjligt att VD för AKTAB också kan inneha tjänsten som teknisk chef i kommunen. I denna del har framförts att det inte krävs en teknisk chef på heltid varför det skulle vara praktiskt möjligt att kombinera med uppdraget som VD i AKTAB. Det har också lyfts fram att denna lösning är den mest effektiva.

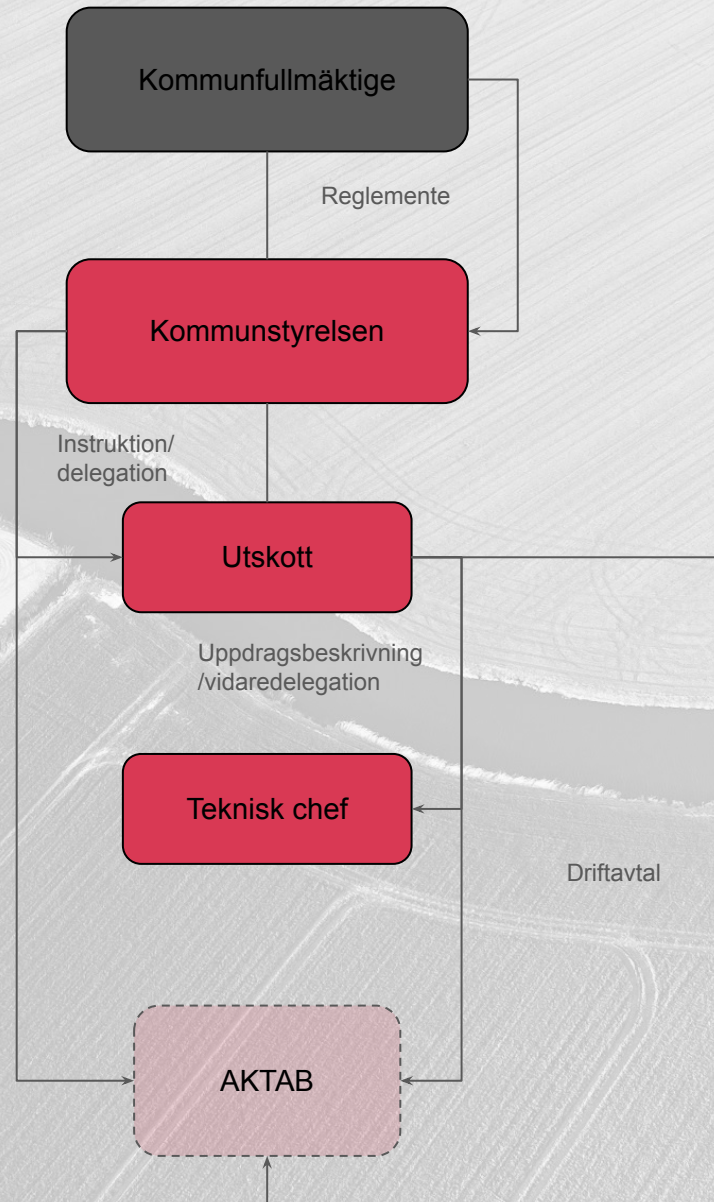
I syfte att renodla rollen som teknisk chef samt för att skapa en mer transparent och demokratisk process så finns skäl att lyfta bort en del delegerad beslutanderätt från teknisk chef och återföra den till kommunstyrelsen, alternativt skapa ett underorgan såsom ett utskott som har som syfte att hantera beslutsfattandet. På så sätt blir den tekniska chefens roll mer handläggande/beredande, samtidigt som det skapas en tydlig politisk involvering i beställarorganisationen på kommunen. Genom ett sådant upplägg blir det också tydligt att myndighetsutövning ligger kvar i kommunen och att AKTAB sköter drift och produktion. För beskrivning av rollen som teknisk chef, se [kapitel 5](#).

Det behöver övervägas huruvida det finns utrymme på kommunstyrelsens agenda för att hantera en sådan återföring av beslut eller om det ur ett effektivitetsperspektiv är mer lämpligt att låta ett utskott hantera detta. På nästkommande sidor har vi utgått från att besluten fattas av ett utskott. Anledningen till detta är att kommunstyrelsen såsom obligatorisk nämnd också har en rad obligatoriska uppgifter. Detta gör att arbetsbelastningen för en kommunstyrelse ofta är hög redan för att hantera de obligatoriska uppgifterna och av den anledningen är i behov av att delegera för att säkerställa effektivitet.

På nästa bild återges en illustration av hur beställar-/utförarförhållandet kan se ut rent strukturellt, både som en formell beskrivning och som en övergripande processbeskrivning. I illustrationen har utgångspunkt tagits i att ett utskott hanterar beslutsfattandet för att avlasta kommunstyrelsen.

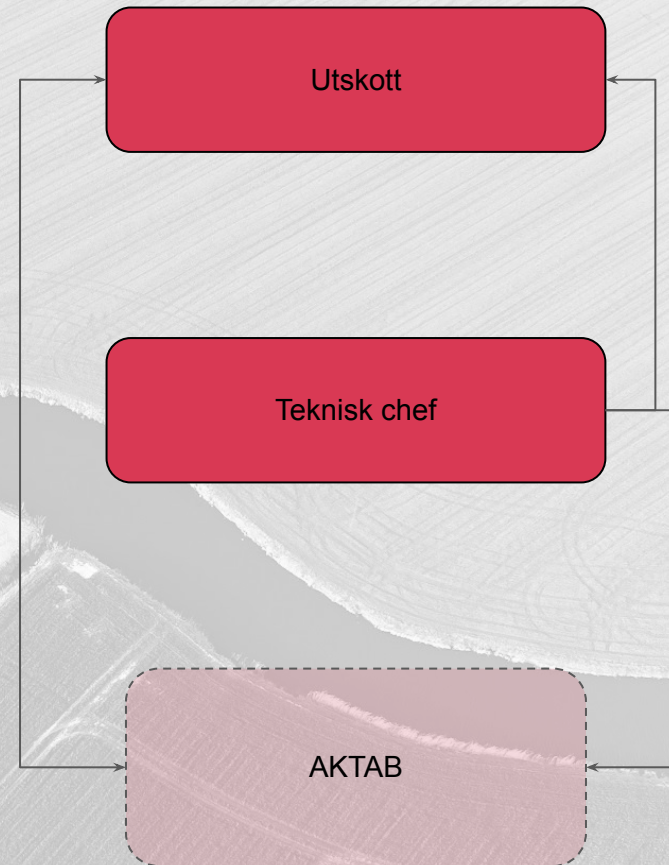
Formell struktur

- Fullmäktige säkerställer att ändamålsenligt reglemente är på plats för att kommunstyrelsen ska kunna agera beställarfunktion inom valda områden. Kommunstyrelsen har därigenom verksamhetsansvaret.
- Kommunstyrelsen bildar ett utskott för att hantera huvuddelen av beställarfunktionens beslut samt antar instruktion för utskottets verksamhet.
- Utskottet/KS beslutar om uppdragsbeskrivning och eventuell vidaredelegation till teknisk chef
- Utskottet/KS och AKTAB ingår driftavtal för att reglera samverkan. AKTAB har därigenom driftansvaret för verksamheten på uppdrag av kommunstyrelse/utskott/teknisk chef.

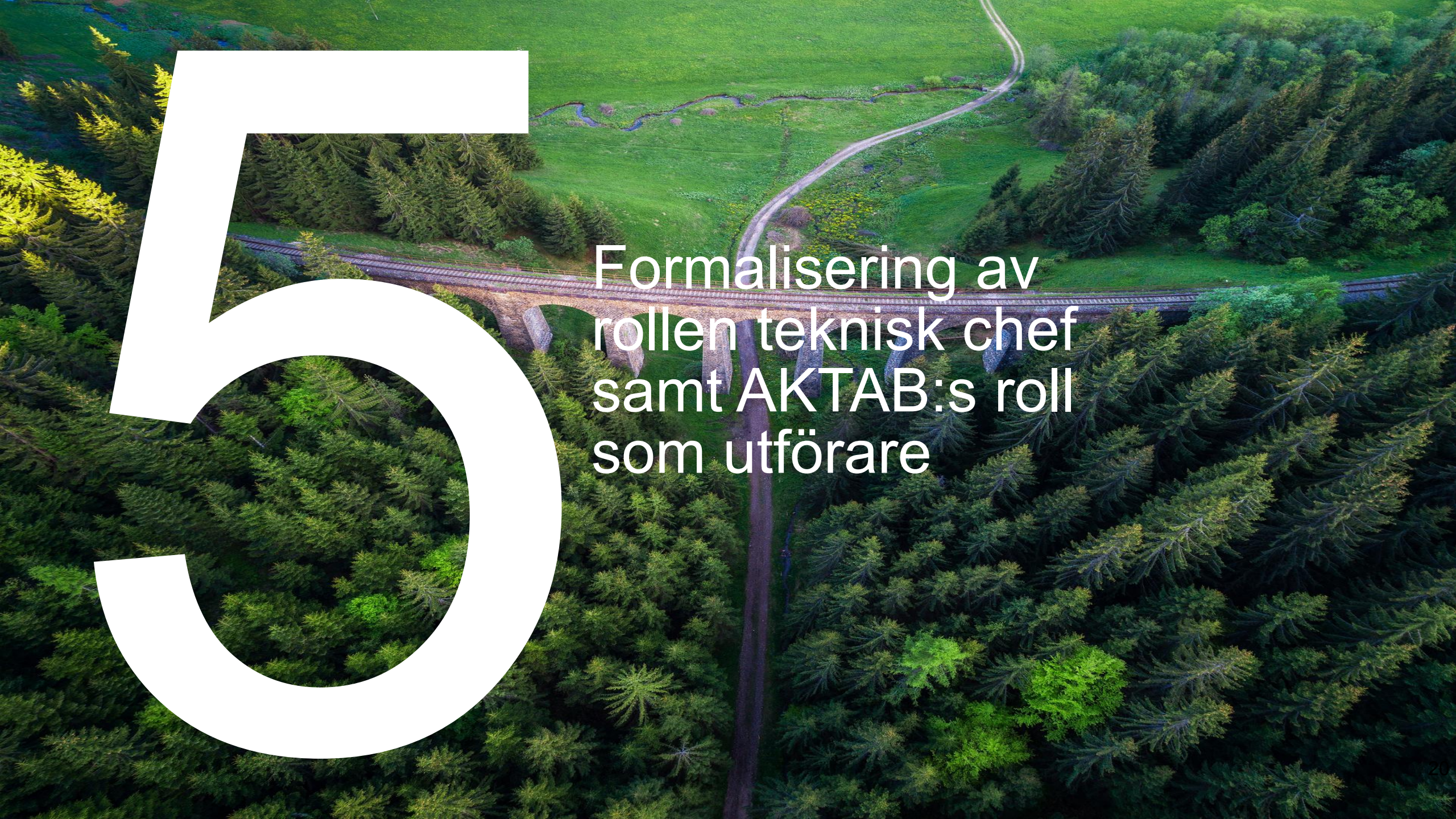
Övergripande processbeskrivning

- Utskott/Teknisk chef gör beställning från AKTAB utifrån kommunens behov. I denna del utgör driftavtalet ram samt de beslutsrätter som utgår från kommunstyrelsen.
- Myndighetsutövning och annan nära sammankopplad hantering hanteras mellan teknisk chef och utskott. Om principiella beslut behöver fattas så hänskjuts frågor till KS/KF.
- Teknisk chef sköter kontakten med AKTAB och handlägger/bereder ärenden till utskottet för beslut för att få en större politisk involvering i processen. Mindre beslut kan teknisk chef hantera inom ramen för vidaredelegation.
- Teknisk chef genomför på uppdrag av utskottet uppföljning som återrapporteras i utskottet.

5

Formalisering av
rollen teknisk chef
samt AKTAB:s roll
som utförare

Rollen teknisk chef

För att säkerställa beställarfunktionen inom kommunen så krävs att det formellt finns en anställd teknisk chef samt att det finns en tydlig rollbeskrivning. På så sätt kan en tydlig process för beredning och handläggning etableras samtidigt som aktiviteter i myndighetsutövningen kan hanteras i enlighet med lag. Att det också krävs en anställd teknisk chef i kommunen följer av kommunallagens delegationsregler där kommunen endast kan delegera till personal inom kommunens verksamheter och således inte till en VD för ett kommunalt bolag, en extern konsult eller liknande.

Då rollen som VD för AKTAB och rollen som teknisk chef kommer innehas av samma person så behöver det tydliggöras vilka uppgifter som åligger de olika funktionerna i respektive uppdrag. Detta dels för att undvika gränsdragningsproblem och att hålla isär beställar- och utföraruppdragen men också för att säkerställa att myndighetsutövningen sker i kommunal regi och att drift och produktion sker i bolagets regi.

På efterföljande sidor har vi återgett den rollbeskrivning av teknisk chef som framtagits av kommunen. Återgivningen syftar således till att visa de uppgifter som kommer åligger teknisk chef och således vilka uppgifter/ärenden som fortsatt kommer hanteras inom kommunen. Nämnas ska att beskrivningen nedan framförallt är inriktad på uppgifter som ska hanteras av teknisk chef, vilket innebär att beslutanderätten kan justeras efter behov. Mer konkret så kan teknisk chef ha i uppdrag att sköta beredning/handläggning av viss uppgift medan beslutanderätten likväl ligger hos KS eller ett utskott.

Driftavtalet som sådant kommer beslutas på politisk nivå och i kombination med en tydlig processbeskrivning för hur beställar-/utförarförhållandet ska hanteras så kan avrop/beställningar från driftavtalet hanteras av teknisk chef inom ramen för verkställighet.

Rollen teknisk chef

Enligt beslut KS226/2020–002 är följande uppgifter delegerade till Teknisk chef:

- H1, Besluta och teckna avtal om blomlådor som farthinder
- H2a, Besluta och meddela tillfälliga lokala trafikföreskrifter
- H2b, Besluta om permanenta lokala trafikföreskrifter (KSAU)
- H3, Utgått, ersätts av H 4-H 6
- H4, Träffa avtal om nyttjanderätt till annans mark inklusive vägrättsområde för kommunens fibernät
- H5, Ansöka om ledningsrätt hos Lantmäteriet för kommunens fiberkanalisation inklusive fiberkablarna
- H6, Att företräda kommunen vid ledningsrättsförrättningar hos Lantmäteriet avseende kommunens fiberkanalisation inklusive fiberkablarna
- H7, Fullgörande av de trafikuppgifter som avses i lagen (1982:129) och förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall (Övergivna fordon)

Allt ovan är i nuläget delegerat till Teknisk chef förutom H2b som är delegerat till KSAU.

Övriga uppgifter som behöver hanteras av teknisk chef är följande:

- Parkeringsövervakning
- Transportdispenser
- Trafikanordningsplaner
- Schakttillstånd
- Poolbilar, försäkring/skador
- Remissyttranden
- Upplåtelse av allmän platsmark
- Torghandel
- Medverkan planering av evenemang
- Medverka vägsamfällighetsmöte
- Åtaganden kring dammsäkerheten
- NVDB-rapportör för Arboga kommun enligt avtal
- Bidragsansökningar
- Myndighetskontakter
- Remissinstans detaljplaner, gatljus, planering/drift/felanmälan rift/underhåll fiber
- Ajourhålla kommunens primärkarta
- Utstakning/ Lägeskontroller (Externa, bygglov)
- Gränsutvisning
- Kommunal förrättningsförberedelse
- Underlag för avvägningskartor – nybyggnadskartor

Rollen teknisk chef och AKTAB:s roll

Inom exploatering/investeringsprojekt behöver följande uppgifter hanteras av teknisk chef:

- Projekteringsledning
- Småskalig projektering
- Utredning
- Projektledning
- Myndighetskontakt
- Tillstånd
- Fiberplanering/sälj
- Mätuppdrag
- Beläggningsplanering
- Tillstånd
- Fiberplanering/sälj
- Mätuppdrag
- Beläggningsplanering

AKTAB:s roll som utförare åt kommunen kan sammanfattas enligt nedan:

- Driftansvar avseende kommunens samlade infrastruktur
- Ansvara för kommunens skogsinnehav, gallring och avverkning
- Ansvar för kommunens investerings- och exploateringsprojekts planering, beredning, projektering, samordning, projektledning och utförande
- Fiber- och fiberutbyggnad
- Ansvara för kommunens kvarvarande fastigheter/byggnader

Förhållandet mellan kommunen som beställare och AKTAB som utförare formaliseras genom driftavtal. Driftavtalet behöver därför genomgå justering för det fall att drift av plan- och markverksamheten övergår. I denna del är viktigt att skilja på verksamhetsansvaret som till fullo ligger på kommunstyrelsen genom reglementet och driftansvaret som regleras i avtal mellan kommunstyrelsen och AKTAB.

Formellt innebär det att kommunstyrelsens fortsatt kommer ansvarsprövas för hur nämnden uppfyllt sitt ansvar för den totala verksamheten gentemot fullmäktige. AKTAB svarar sedan mot kommunstyrelsen för fullgörandet av driftansvaret.

6

Innehåll driftavtal

Inledning

För det fall att kommunen beslutar att bolagisera plan- och markverksamheten så kommer driftavtalet behöva kompletteras mellan kommunen och AKTAB.

Varje avtal är unikt och kräver särskilda regleringar beroende på förutsättningar men i det följande gör vi en uppräknig av sådant som generellt regleras i driftavtal inom en kommunkoncern. Nedan uppräknig ska således inte ses som en uttömmande lista över innehåll i ett driftavtal.

Generell reglering driftavtal

- ❑ BAKGRUND
- ❑ UPPDRAGETS OMFATTNING - Kan specificeras direkt i avtal alternativt att det genom bilaga förtecknas vilka tjänster som omfattas av avtalet.
- ❑ PARTERNAS FÖRPLIKTELSER OCH ANSVAR - I denna del regleras respektive parts förpliktelser under avtalet, vilket ansvar respektive part har för eventuella brister etc.
- ❑ ERSÄTTNING - Reglering av ersättningsnivåer, i denna del behöver både aktiebolagsrättsliga och skattemässiga aspekter beaktas.
- ❑ FELANMÄLAN - Reglering kring hur fel i utförande av tjänster ska hanteras.
- ❑ TILLÄGG OCH UTÖKNING AV TJÄNSTER - Reglering kring vad som ska gälla om parterna efter avtalets ingående identifierar ytterligare behov
- ❑ ÄNDRINGAR OCH TILLÄGG - Reglering kring att ändringar och tillägg ska vara skriftliga
- ❑ AVTALSTID
- ❑ UPPSÄGNING/HÄVNING
- ❑ TVIST - Reglering av hur eventuell tvist ska lösas. I ett koncerninternt förhållande bör det regleras att tvister först och främst ska hanteras i informellt forum.

Tack

[pwc.se](https://www.pwc.se)

Denna rapport har upprättats inom ramen för vårt uppdrag att tillhandahålla rådgivning till Arboga kommun. Rapporten är endast upprättad för vår uppdragsgivares räkning, Arboga kommun, och får inte lämnas ut eller göras tillgänglig för andra fysiska eller juridiska personer utan Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB:s/PricewaterhouseCoopers AB:s skriftliga godkännande. I avsaknad av skriftligt godkännande, tar Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB/PricewaterhouseCoopers AB inte något som helst ansvar gentemot andra fysiska eller juridiska personer än nyss nämnda som väljer att förlita sig på eller att agera utifrån innehållet i denna rapport. Inte heller tas något ansvar för att rapporten används för andra syften än för dem som förelegat vid uppdragets utförande.

© 2023 PricewaterhouseCoopers i Sverige AB. All rights reserved. In this document, "PwC" refers to Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB or PricewaterhouseCoopers AB which is a member firm of PricewaterhouseCoopers International Limited, each member firm of which is a separate legal entity.